

ската. Съ едно писмо на споменатия епископъ Антонио ди Стефано отъ 1689 г. се съобщава въ Римъ, че турцитѣ избили голѣмъ брой католици. „Софийския капеланъ, се казва въ писмото, билъ даденъ въ залогъ на турцитѣ и едва избѣгалъ чрезъ голѣма хитростъ; други 20 души младежи отъ Чипровци и още толкова отъ Копиловци, които изучавали различни занаяти въ София били сжщо така дадени въ залогъ на турцитѣ“¹⁾. На следващата година свещеника Габриелъ Манчичъ отъ Чипровци успѣлъ да избѣга въ чужбина, заедно съ софийския архиепископъ, следъ като едва спасилъ главата си отъ турцитѣ²⁾. Презъ 1691 г. софийския архиепископъ не билъ вече живъ. Презъ време на последующитѣ две години следъ това, нещастията съ християнското население въ българскитѣ земи още продължавали. Въ едно писмо на Марко Пеячевичъ до папския кардиналъ отъ 1693 г. се казва следното: „Следъ смъртта на софийския архиепископъ вече три пжти Ви писахъ, като Ви съобщавахъ за бедния (нещастния) български народъ, който се е разпръсналъ по цѣлия свѣтъ“³⁾. При това вътрешно състояние на българскитѣ земи не могло да има условия за спокоенъ стопански животъ и поради това и търговията на дубровчанитѣ въ Балканския полуостровъ съвършено западнала. Дори и следъ сравнителното успокояване на страната, което настъпило къмъ срѣдата на 90-тѣхъ години на 17 в., старата дубровнишка търговия още не могла да се възстанови.

Така, съ чипровското въстание настъпилъ бързо края на дубровнишката търговия въ София. При все, че тукъ-тамѣ нѣкои дубровчани успѣли да се задържатъ още за една-две години, тѣхната стопанска дейность е била твърде ограничена. Отъ едновременноната тѣхна добре организирана мрежа отъ търговци и търговски посредници въ всички български земи, не е останало почти нищо. Единичнитѣ усилия на нѣколцина търговци въ Русе, Търново, Силистра и София не могли да дадатъ добри стопански резултати. Едни и сжщи търговци трѣбвало да посещаватъ по нѣколко градове, за да могатъ да изнесатъ въ ограничени размѣри поне по нѣколко товара кожи.

Къмъ началото на 1690 година не сж останали вече никакви следи отъ дубровнишки търговци въ София, сжщо и въ Бѣлградъ, Скопие и въ всички онѣзи вътрешни градове на Балканския полуостровъ, гдето само 50 години преди това дубровнишката търговия била още въ разцвѣтъ. За малката република на Св. Влахъ вече не сжществувала дубровнишката търговия изъ българскитѣ земи. Самитѣ дубровнишки посланици въ Цариградъ съобщаватъ това положение въ Дубровникъ. Вѣроятно по искане на републиката, къмъ края на 17 в. — 1699 г., посланика Лука Барка изпратилъ подробенъ докладъ за състоянието на дубровнишката търговия въ турскитѣ земи и възможноститѣ за нейното възстановяване въ София, Бѣлградъ, Скопие, Провадия и др.

¹⁾ „Il padre capellano di Soffia essendo stato dato in pegno delli Turchi è scampato con grand astutia; circa 20 giovani di Chiprovac ei altri tanti di Copilovaz, ch'imparavano diverse arti a Soffia, sono stati dati in pegno; п. т. стр. 305.

²⁾ п. т. 310.

³⁾ „Dopo la morte del Illustrissimo Signore arcivescovo di Soffia ho scritto tre volte a Vostra Signoria Illustrissima, dandoli notitia del misero popolo di Bulgaria, quale è disperso quasi tutto il mondo;“ п. т. стр. 315.